

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
İNSAN KAYNAKLARI OFİSİ

ulusal staj programı
**YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ
İÇİN YÖNTEM RAPORU**
2023

YÜKSEKÖĞRETİMDE ÖĞRENİM GÖREN ADAYLAR İÇİN DEĞERLEME SÜRECİ

Ulusal Staj Programı çok yönlü, objektif, şeffaf ve sorgulanabilir bir süreç olarak tasarlanmış ve öğrencilerimizin staj süreçlerinde bir paradigma değişimine gidilmiştir. Anlık performansı ölçen sınav yöntemi yerine, adayların liseden yükseköğrenimin her kademesinde sergiledikleri performans, yetkinliklerini artırmaya yönelik yaptıkları çalışmalar ve elde ettikleri başarıların ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda geniş bir uzman kadrosuyla değerlendirme çalışması yapılmış ve adayların sahip olması gereken yeterlilikler 3 adet ana yeterlilik alanı (akademik / mesleki, sanatsal / sosyal ve sportif), 7 adet alt yeterlilik alanı ve bu alanlara ilişkin 33 yeterlilik alan göstergesi ile tanımlanmıştır.

Programa başvuran adaylar, Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Ölçme ve Değerleme Dairesi Başkanlığı tarafından, ortaya konulan göstergeler temel alınarak bilimsel bir değerlendirme sürecinden geçirilmektedir. Değerleme süreci sonucunda adayların farklı ağırlıklara sahip göstergelerden önce alt yeterlilik alan puanları ve sonrasında ana yeterlilik alan puanları hesaplanmakta ve sonuçlar stajyer havuzuna aktarılmaktadır. Kamu ve özel sektörden işverenler ihtiyaç duydukları nitelikteki adaylara staj tekliflerini, adayların kimlik bilgilerini görmeden, yeterlilik puan ve bilgilerini inceleyerek göndermektedir. Adaylar ise gelen teklif(ler) arasından kendilerine uygun olanları seçip kabul etmektedir.

BAŞVURU FORMU

Ulusal Staj Programına Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve yurt dışında öğrenimine devam eden Türk vatandaşı / mavi kart sahibi adayların doldurması gereken başvuru formu, adayların bilgi, beceri ve yetkinlikleri göz önüne alınarak, a) akademik / mesleki, b) sanatsal / sosyal ve c) sportif olmak üzere 3 yeterlilik alan başlıklarından oluşmaktadır. Bu yeterlilik alanları 7 adet alt yeterlilik alanında 33 yeterlilik alan göstergesi ile temsil edilmektedir. İlgili yeterlilik alanları ve yeterlilik alan göstergelerine Şekil 1'de yer verilmiştir.

Ana Yeterlilik Alanları	Alt Yeterlilik Alanları	Göstergeler
Akademik / Mesleki	Entelektüel Kapasite	Üniversite Giriş Sırası ¹
		Genel Not Ortalaması ²
		Çift Anadal Programına Kayıtlı Olmak ³
		Yan Dal Programına Kayıtlı Olmak
		Yabancı Dil Puanına Sahip Olmak
		İkinci Yabancı Dil Puanına Sahip Olmak
		Erasmus Değişim Programında Bulunmak ⁴

Şekil 1: Ana Yeterlilik Alanları, Alt Yeterlilik Alanları ve Yeterlilik Alan Göstergeleri

- İlgili değişken değerlendirme çalışmalarında standartlaştırılarak kullanılmıştır. Yurt dışında farklı ülkelerde öğrenim gören adaylarımız için ilgili göstergeye eş puan olarak öğrenim gördükleri üniversitelerin güncel yıldaki Dünya sıralamaları temel alınmaktadır (QS, THE, Shanghai).
- Kurumsal farklılıkları ortadan kaldırmak için logaritmik düzeltmeler uygulanmıştır.
- Yurt dışında farklı ülkelerde öğrenim gören adaylarımız için bu yeterlilik göstergesi mevcut değildir. Yurt içi adayları için yetkinliklere dayalı gösterge puanları lojistik modellere uygun düzeltmeler yapılmıştır.
- Yetkinliklere dayalı gösterge puanları lojistik modellere uygun düzeltmeler yapılmıştır.

Ana Yeterlilik Alanları	Alt Yeterlilik Alanları	Göstergeler	
Akademik / Mesleki	Özgün Akademik / Bilimsel Yatkınlık	Ulusal Bilimsel Yarışma / Olimpiyatlarda Bulunmak (TÜBİTAK, TEKNOFEST vb.)	
		Ulusal Bilimsel Yarışma / Olimpiyat Ödülüne Sahip Olmak (TÜBİTAK, TEKNOFEST vb.)	
		Uluslararası Bilimsel Yarışma / Olimpiyatlarda Bulunmak (TÜBİTAK, TEKNOFEST vb.)	
		Uluslararası Bilimsel Yarışma / Olimpiyat Ödülüne Sahip Olmak (TÜBİTAK, TEKNOFEST vb.)	
	Akademik Araştırma Becerisi	Akademik Bilimsel Yayına Sahip Olmak	
		Ulusal Kongre, Konferans / Sempozyumda Bildiri Sunmak	
		Uluslararası Kongre, Konferans / Sempozyuma Bildiri Sunmak	
	Mesleki Gelişime Açıklık / Yatkınlık / Motivasyon	Ulusal Kongre, Konferans / Sempozyumda Dinleyici Olarak Yer Almak	
		Uluslararası Kongre, Konferans / Sempozyumda Dinleyici Olarak Yer Almak	
		Ulusal Staj Programı Kapsamında Staj Yapmış Olmak	
		Diğer Kurum Staj Programları Kapsamında Staj Yapmış Olmak	
		Yarı / Tam Zamanlı Çalışma Tecrübesine Sahip Olmak	
		Yaygın Bir Eğitim Sertifikasına Sahip Olmak	
	Sanatsal / Sosyal	Sosyal Beceri	Ulusal Sosyal Sorumluluk Projesi / Gönüllülük Faaliyetlerinde Bulunmak (AFAD, Avrupa Dayanışma Programı vb.)
			Uluslararası Sosyal Sorumluluk Projesi / Gönüllülük Faaliyetlerinde Bulunmak (Avrupa Dayanışma Programı vb.)
Kamu Yararına Çalışan Derneklere Üye Olmak			
Üniversite Kulüplerinde Yönetim Kurulu Üyesi Olmak			
Sanatsal Beceri		Ulusal Sanatsal Yarışma Ödülüne Sahip Olmak	
		Uluslararası Sanatsal Yarışma Ödülüne Sahip Olmak	

Şekil 1: Ana Yeterlilik Alanları, Alt Yeterlilik Alanları ve Yeterlilik Alan Göstergeleri

Ana Yeterlilik Alanları	Alt Yeterlilik Alanları	Göstergeler
Sportif	Sportif Beceri	Sporcu Lisansına Sahip Olmak
		Hakemlik Lisansına Sahip Olmak
		Antrenörlük Lisansına Sahip Olmak
		Ulusal Spor Müsabakalarına Katılmış Olmak
		Uluslararası Spor Müsabakalarına Katılmış Olmak
		Ulusal Spor Müsabakalarından Ödül Kazanmış Olmak
		Uluslararası Spor Müsabakalarından Ödül Kazanmış Olmak

Şekil 1: Ana Yeterlilik Alanları, Alt Yeterlilik Alanları ve Yeterlilik Alan Göstergeleri

BAŞVURU FORMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

2020-2022 senelerinde Ulusal Staj Programı kapsamında yürütülen değerlendirme çalışmalarında, uzman görüşlerine dayalı Analitik Hiyerarşi Süreçleri algoritmasından yararlanılarak oluşturulan uzman değerlendirme modeli kullanılmıştır. 2023 senesinde ise geçmiş yıllardaki veriler baz alınarak büyük veriye dayalı olarak yapılandırılan görgül değerlendirme modeline geçiş yapılmıştır. Bu sene hayata geçirilen modelde; Akademik / Mesleki ana yeterlilik alanı kendi içerisinde “Entelektüel Kapasite”, “Özgün Akademik / Bilimsel Yetkinlik”, “Akademik Araştırma Becerisi”, “Mesleki Gelişime Açıklık / Yetkinlik / Motivasyon” olmak üzere 4 alt yeterlilik alanına ayrılmıştır. Sanatsal / Sosyal ana yeterlilik alanı ise “Sosyal Beceri” ve “Sanatsal Beceri” olmak üzere 2 alt yeterlilik alanına ayrılmış olup Sportif ana yeterlilikleri oluşturan “Sportif Beceriler” de dahil olmak üzere görgül değerlendirme modelinde 7 alt yeterlilik alanı yer almaktadır. Yapılan güvenilirlik ve geçerlik sınamaları sonucunda analitik sonuçlara dayalı olarak üretilen yeni modelin kullanımına 2023 yılı itibarıyla başlanmıştır.

Ulusal Staj Programına başvuran adayların ağırlıklı toplam standart puanı (ATSP) aşağıdaki işlem basamaklarına göre tek puan türünde hesaplanmaktadır.

1. Başvuru formunda yeterlilik göstergelerinin ağırlıkları, veri yönelimli modelden elde edilmiştir. 33 yeterlik göstergesi ilgili ağırlıklarla çarpılarak toplam alt yeterlik alanı puanları elde edilmektedir. Göstergelerin puanlanmasında klasik test kuramı (“classical test theory”) ve örtük özellikler kuramından (“latent trait theory”) yararlanılmıştır.
2. Her bir yeterlilik ana ve alt yeterlilik alanı için “Ağırlıklı Yeterlilik Alan Puanı” hesaplanmaktadır.
3. Ağırlıklı yeterlilik alan puanı ile alan ağırlıkları çarpılarak “Toplam Ağırlıklı Puan” elde edilmektedir.
4. Toplam ağırlıklı puan kullanılarak standartlaştırılmış “Ağırlıklı Toplam Standart Puanı” hesaplanmaktadır. Böylece stajyer havuzunda yer alan adayların üç adet yeterlilik alan göstergesinden standartlaştırılmış puanları elde edilmektedir.

ADAYLARIN STANDART PUANLARININ HESAPLANMASI

Alt Yeterlik Ağırlıklı Puan (Alt-AP), Ana Yeterlik Ağırlıklı Puan (Ana-AP) ve Ağırlıklı Toplam Standart Puanı (ATSP) hesaplama formülüne Şekil 2'de yer verilmiştir.

$$AltAP_i = \sum Gösterege Ağırlık * Gösterege Puan_k$$

i = Alt yeterlilik alanlarından herhangi birini temsil eder.

$$AnaAP_j = \sum Alan Ağırlık * ((AltAP_i + AltAP_j))$$

j = Ana yeterlilik alanlarından herhangi birini temsil eder.

$$TAP = \sum Alan Ağırlık * AnaAP_j$$
$$TAP = \sum Alan Ağırlık * AnaAP_j$$
$$ATSP = 100 + 400 * \frac{TAP - Min(TAP)}{Max(TAP) - Min(TAP)}$$

min(TAP) = Toplam Ağırlıklı Puanı hesaplanan adaylar içerisinde en küçük TAP.

max(TAP) = Toplam Ağırlıklı Puanı hesaplanan adaylar içerisinde en büyük TAP.

Şekil 2: Ağırlıklı Puan Hesaplamaları

Özellikleri rastgele belirlenmiş iki öğrenciye ait örnek profillere Şekil 3'te yer verilmiştir.

	A Üniversitesi X Bölümü	B Üniversitesi Y Bölümü
Üniversite Giriş Sınavı	10.000-20.000 Arası	20.000-50.000 Arası
Genel Not Ortalaması	3,35	2,00
Akademik / Mesleki Yeterlilik Alanına Yüklenen Belgeler	<ul style="list-style-type: none"> • Çift Anadal Programına Kayıtlı Olmak • Yabancı Dil Puanına Sahip Olmak • Erasmus Değişim Programında Bulunmak • Ulusal Araştırma, Tasarım, Geliştirme Gibi Proje Yarışmalarında veya Bilim Olimpiyatlarında Yer Almak (6) • Ulusal Araştırma, Tasarım, Geliştirme Gibi Proje Yarışmalarında veya Bilim Olimpiyatlarında Ödül Almak (4) • Uluslararası Araştırma, Tasarım, Geliştirme Gibi Proje Yarışmalarında veya Bilim Olimpiyatlarında Yer Almak (3)	Yarı / Tam Zamanlı Çalışma Tecrübesine Sahip Olmak (1)

Şekil 3: Örnek Aday Profilleri

	A Üniversitesi X Bölümü	B Üniversitesi Y Bölümü
Akademik / Mesleki Yeterlilik Alanına Yüklenen Belgeler	<ul style="list-style-type: none"> • Ulusal Kongre, Konferans, Sempozyumda Dinleyici Olarak Yer Almak (4) • Ulusal Staj Programı Kapsamında Staj Yapmak (1)	Yarı / Tam Zamanlı Çalışma Tecrübesine Sahip Olmak (1)
Sanatsal / Sosyal Yeterlilik Alanına Yüklenen Belgeler	<ul style="list-style-type: none"> • Ulusal Sosyal Sorumluluk Projeleri veya Gönüllülük Faaliyetlerinde Yer Almak (2) • Uluslararası Sosyal Sorumluluk Projeleri veya Gönüllülük Faaliyetlerinde Yar Almak (2) • Ulusal Alanda Yapılmış Sanatsal Yarışmadan Ödül Kazanmak (2) • Öğrenci Topluluklarında / Kulüplerinde Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Yer Almak (1)	Aday ilgili yeterlilik alanına herhangi bir belge yüklememiştir.
Sportif Yeterlilik Alanına Yüklenen Belgeler	<ul style="list-style-type: none"> • Sporcu Lisansına Sahip Olmak (1) • Ulusal Spor Müsabakalarında Yer Almak (2) • Ulusal Spor Müsabakalarından Ödül Kazanmak (2)	Aday ilgili yeterlilik alanına herhangi bir belge yüklememiştir.
Ağırlıklı Toplam Standart Puanı	444,05	176,50

Şekil 3: Örnek Aday Profilleri

Şekil 3'te belirli yeterlilik alan göstergelerine geçerli belge yükleyen bir aday ile yalnızca tek bir yeterlilik alan göstergesine belge yüklemiş bir adayın Ağırlıklı Toplam Standart Puanı bazında karşılaştırmalarına yer verilmiştir.